

ȘASE CUVINTE ÎN SPRIJINUL PĂRINȚILOR ADOPTIVI¹

Karyn Purvis, Ph. D. & David Cross, Ph.D.
Institute of Child Development
Texas Christian University

25 Februarie, 2006

Timp de șase ani am fost implicați într-un proiect extraordinar venit în sprijinul părinților adoptivi și copiii lor. Întâmplările trăite alături de aceste familii au fost pline de bucurie și satisfacție. Motto-ul misiunii noastre la acest proiect a fost un pasaj din cartea lui Isaia care spune simplu ”și le va mâna un copilaș” (Isaia 11:6). Cele mai mari descoperiri din cercetarea noastră au fost adevăruri simple învățate chiar de la copii. Lecții importante, la baza cărora a stat adevărul, ne-au ghidat la stabilirea conexiunilor dintre părinți și copii. De aceea, pe bună dreptate proiectul nostru se numește *Conexiunea Speranței*.

Pentru mulți copii care au trăit experiența maltratării înainte de adopție este greu să stabilească relații cu părinți adoptivi. Este necesară aprofundarea conexiunilor, subiect care a devenit scopul nostru preferat, atunci când ne adresăm grupurilor de părinți, care se regăsește în *Lecții de Speranță din Conexiunea Speranței*.

Experiența acumulată în abordarea acestei probleme timp de ceva ani buni ne ajută să realizăm că de fapt totul se reduce la șase cuvinte care identifică câteva mecanisme eficiente în construirea relațiilor solide dintre părinți și copii. Cele șase cuvinte importante venite în sprijinul părinților adoptivi sunt: OFERIȚI COMPASIUNE! FIȚI FERM! FIȚI PROACTIV!

OFERIȚI COMPASIUNE!

Rugăm părinții care au adoptat copii din „locuri dificile” să conștientizeze necesitățile acestora. Înainte de a adresa acestor copii mesajul de siguranță și iubire trebuie mai întâi să învățăm „să vorbim limba lor”. Iar ca să putem face asta, trebuie să cunoaștem factorii neurali și senzitivi, precum și unele posibile deficiențe ale sistemului de convingeri care ar putea afecta dur comportamentul și atașamentul copilului.

Probleme ale sub-sistemului neural: Ca să putem înțelege dezvoltarea neurală la copii putem urmări comportamentele și convingerile lor particulare. Copiii care au fost adoptați înainte de a împlini vârsta de 2 ani rareori își amintesc de experiențele trăite. Dar, dacă în acea perioadă ei au îndurat foame, sau singurătate sau frică, copiii ar putea manifesta un sentiment cronic de foame, singurătate și frică. Creierul lor nu este suficient de dezvoltat la această vârstă ca să permită memorarea evenimentelor ca la copii de 4 sau 5 ani. În pofida faptului că acum ei beneficiază de un cămin sigur alături de părinții lor adorabili, acești copii pot fi bântuiți de sentimente ciudate care îi fac să se simtă neiubiți. Pare paradoxal, dar copiii care își amintesc vremurile grele pe care le-au trăit sunt mai ușor de ghidat. Ne pot învăța „să le folosim cuvintele” în conversațiile noastre despre memoriile pre-adopție. „Mi-a fost foame și n-am avut suficientă mâncare” sau „Mă

¹ Articol apărut în „Ziarul Familiilor Adoptive”, în anul 2005, luna februarie
www.child.tcu.edu

simțeam singur și mi-aș fi dorit să fie cineva care să mă țină în brațe, dar nu era nimeni acolo.”

Acei copii care sunt capabili să-și amintească trăirile sunt în stare să le povestească și să scape de influența acestora. Iar pentru copiii mai mici, care au trăit experiențe grele înainte de dobândirea creierului a unui nivel de maturitate necesar pentru stocarea memoriilor, procesul de vindecare poate fi câteodată frustrant atât pentru părinți cât și pentru copii. Totuși, în timp și cu grijă consistentă și cu compătimire, părinții care înțeleg problemele neurologice ale copiilor pot să-i ghideze pe micuți spre adevăr – că ei sunt în siguranță, sunt iubiți și cineva are mare grijă de ei!

Mulți adulți își pot aminti secvențe din copilăria lor când au fost tentați să mănânce lucruri interzise și „otrăvitoare”, la care acum nici nu s-ar mai uita. Folosind termeni evolutivi, aceasta este recunoscută ca o funcție „primitivă” a creierului, responsabilă de supraviețuirea umană. Oamenii sunt considerați „mâncăcioși oportuni”, ceea ce înseamnă că mâncăm tot ceea ce se găsește în mediu. Dar, tot structurile evolutive ale creierului ne protejează de incidentele mortale. Evitarea „mâncărurilor ofensive” din copilărie este de fapt o capacitate evolutivă menită să ne asigure supraviețuirea.

Propunem părinților să întrebe două lucruri atunci când observă comportamente inacceptabile sau particulare. Prima întrebare este „Ce zice cu adevărat copilul meu?” și a doua este „De ce are nevoie cu adevărat copilul meu?” Fiind atent la particularitățile neurologice și senzoriale și la sistemul de convingeri restant al copiilor săi, părinții care oferă compătimire pot naviga mai ușor prin istoricul lor și să înțeleagă limba lor.

Probleme ale sub-sistemului senzorial: Deficiența procesului senzorial este o altă chestiune frecvent întâlnită la copiii care nu beneficiază de condiții optime de trai în primele luni de viață. Deficiența procesului senzorial este o cauză de neînțelegere a mediului care duce la interpretări greșite, de exemplu aluzii sociale, expresii faciale, precum și rostul atingerilor și îmbrățișărilor. În aceste situații părinții trebuie informați despre felul cum pot fi tratate și cum să te adresezi problemelor sensibile, și ar trebui să se înțeleagă manifestările comportamentale ale problemelor senzoriale. Recomandăm cartea lui Carol Kranowitz „The Out of Sync Child” care descrie pe îndelete fiecare „sentiment intern”, cum se manifestă defensivă senzorială și cum se poate interveni eficient acasă și în mediul școlar.

Încurajăm părinții să ofere compasiune pentru problemele comportamentale ce pot fi asociate cu deficiențele procesului senzorial. De exemplu, un copil abia adoptat care este defensiv-tactil s-ar putea să nu vrea să fie îmbrățișat sau atins. Deși este o experiență dureroasă pentru părinți, (de multe ori creează probleme de atașament), această carență poate fi tratată eficient. Dar va necesita răbdare și compasiune din partea părinților. Un copil care nu vrea să fie îmbrățișat din cauza defensivelor tactile este copilul care are o deficiență proprie și țipă atunci când părinții îl îmbrățișează, pretinzând că ei vor să-i facă rău. Această hipersensibilitate la presiunea fizică poate fi abordată eficient (pentru mai multe informații vezi „ The Out of Sync Child”).

Probleme ale sub-sistemului de convingeri: Copii adoptați dezvoltă foarte frecvent anumite sisteme de convingeri ce sunt asociate cu experiențele trăite alături de foștii îngrijitori. Acele sisteme pot include convingeri de genul „Eu nu pot fi iubit”, „Nu se poate avea încredere în adulți”, „Dacă aș avea un pic de valoare, nu m-ar fi dat nimeni la o parte”.

Este important pentru părinții adoptivi să ofere compasiune față de sistemul de convingeri ale copiilor, ghidându-i cu atenție spre cunoașterea adevărului – căci ei sunt frumoși, prețioși, au valoare și sunt iubiți!

Rugăm părinții să ofere răspunsuri pline de compasiune, care să onoreze istoricul copilului și să le dea speranță pentru viitor. De exemplu, dacă copilul nu a beneficiat de o alimentație adecvată, ei pot „auzi” un mesaj de foame care cauzează furtul de alimente. În astfel de circumstanțe, un părinte poate spune „Știu că ai suferit de foame înainte de a veni acasă, dar promisiunea mea este că în casa noastră acest lucru nu se va întâmpla. DAR, nu ai voie să furi sau să ascunzi alimente. De câte ori ești flămând, vino la mine și eu te voi însoți în bucătărie, unde vei putea să stai și să mănânci de câte ori îți va fi foame. Dacă dorești, te voi lua cu mine la cumpărături și te voi lăsa să alegi produsele și fructele tale preferate și să le pui singur(ă) în coș”. Astfel vom arăta compasiune copiilor noștri și îi vom ajuta să iasă din istoricul trăit înainte de adopție și să intre în căminul nostru sigur, plin de iubire.

FIȚI FERMI!

Așa cum compasiunea este o componentă importantă pentru părinții care adoptă copii din medii dificile, compasiunea fermă este la fel de importantă. Copiii care nu au avut limite sănătoase înainte de a veni în casa dvs., vor avea o nevoie clară de întărirea limitelor. Trebuie să-i încurajați „să folosească cuvinte și nu comportamente” pentru a vă arăta care sunt necesitățile lor. Trebuie să le explicați că „toate sentimentele sunt bune”, dar necesită o ghidare adecvată pentru exprimarea lor.

Din cauza unor posibile leziuni senzoriale sau infecții cronice la nivelul urechii, care afectează aparatul auditiv și care s-au produs în primele luni de dezvoltare ale copilului, încurajăm părinții să folosească puține cuvinte! Copiii care au deficiențe ale aparatului auditiv se pot pierde ușor în „tornada” de cuvinte. Din păcate acești copii pot fi etichetați ca „nesupuși” sau „fără bunăvoință”, când de fapt ei nu înțeleg „dezordinea cuvintelor” părintești. Pentru a învăța să codifice și să urmeze mesajul, acestor copii li se oferă scripte auditive scurte.

Concepte importante pe care copiii trebuie să le învețe sunt „Fii blând și amabil”, „Ascultă și te supune”, „Exersează atitudinea respectuoasă”, „Cu permisiune și supervizare”, „Făcând compromisuri” și „Acceptarea nu-ului”. *Acceptarea nu-ului* este un principiu important, pentru că multor copii care provin din medii dificile le este greu să predea controlul părinților adoptivi fără nici o frică. Acest lucru se întâmplă din cauza trecutului pe care l-au trăit și pentru că cei ce au deținut controlul nu au fost oameni de încredere, viața copiilor a fost în realitate scăpată de sub control. Este important să se preia controlul treptat de la copil, pentru că un copil care este „Șeful lumii” nu are nevoie de o mamă sau tată.

FIȚI PROACTIVI!

În casa unde există echilibru între compasiune și fermitate, educație și structură, este, de asemenea, foarte important să existe scopuri proactive. Doar analizând comportamentele copiilor ne putem face planuri realiste, care ne vor ajuta să ne adresăm necesităților lor. Încurajăm părinții să țină un jurnalul cu data și locul în care copilul a

avut o izbucnire de comportament. Devin plângăreți atunci când intră într-un mediu necunoscut? Devin speriați, agitați sau retrași atunci când intră într-o cameră aglomerată? Sunt triști atunci când sunt flămânzi? Păstrând un jurnal timp de câteva săptămâni majoritatea familiilor pot identifica evenimentele, locul și timpul care prezintă provocări particulare pentru copiii lor. Răspunsurile parentale pot fi ghidate prin înțelegerea și compasiunea problemelor neuro-senzoriale și a sistemului de convingeri care alimentează comportamentele copiilor.

De exemplu, recomandăm să le dați copiilor o gustare la un interval de 2 sau 3 ore. Mulți părinți au constatat că oferindu-le stabilitate prin menținerea glicemiei se reduce semnificativ din comportamentele provocatoare de peste zi. Alți părinți au descoperit, prin menținerea unui jurnal, că unii copii au nevoie de stimuli senzoriali înainte de activitățile care le cer să stea liniștiți pe o perioadă mai lungă de timp. Acei părinți pot opta pentru o jumătate de oră petrecută în parc sau la Mc Donalds înainte de a merge pentru o oră la cabinetul doctorului sau a dentistului sau înainte de a face cumpărături.

Scopul lucrării noastre la Institutul pentru Dezvoltarea Copilului (TCU) este să ajutăm părinții și copii să-și aprofundeze conexiunile. Credem că aceste șase cuvinte, **OFERIȚI COMPASIUNE! FIȚI FERM! FIȚI PROACTIV!**, se numără printre uneltele cele mai puternice pe care le-am observat nu numai atunci când am adus copiii în casele noastre protectoare, dar și atunci când i-am adus în inimile noastre pline de protecție și dragoste!